

GILDA GARINO-CIAN GENTUCCA:

A FÉSZEK.

CSUPA mosoly a reggel, a trillázó fecskék boldog szabadságban szántanak át a kristálytisztá kék égbolton. De egyszerre megszólal a kis templom harangja, lassan, szomorúan és nem hagyja abba. Nem tudom, hogy a vidám napsugaras levegő, hogy foghatja fel e gyászos hangokat anélkül, hogy egészen belezavarodnék. Mégis ma reggel a levegő ölen még e hangok is, amint elszóródnak, sugárzó kék fénné válnak. Halottért szólal meg a templom harangja. A vak öreg ember halt meg; már két napja tartott haláltusája kőházikójában.

Mindig láttam az öreget; még egész kis leányka voltam, de ő már akkor is öreg volt, ráncokkal barázdált összeaszott arccal, és azzal a fehér hályogos szempárral, amely félelmet keltett ugyan bennem, de azért oly különös vonzóerővel is hatott reám, mintha úgy néztek volna belém, ahogy senki más nem nézett. Sokszor volt bot a kezében, még olyankor is, amikor ott ült a fapadkán, közel a kunyhó ajtajához. Így láttam viszont őt még néhány nappal előbb, hogy megbetegedett. Valamilyen félelmes, titokzatos betegség jött rá, és egy hét alatt kioltotta életét. Olyan nap volt az, mint a mai, csak egy-két felhőfoszlány úszkált az égen; ma reggel már nincsen nyoma. Nincs kétség benne, az öreg megérezte, amint átvonult. Hiszen úgy ismerte a levegőnek a legtítkosabb rezgéseit is, hogy mindig csalhatatlanul meg tudta mondani, amikor az idő változóban volt akár esőre, akár napfényre, akár egy nappal előbb is. A «jós», így hívtuk mi gyerekek. Csak odamentünk hozzá, ha meg akartuk tudni, hogy merészkedjünk-e fel a hegyekbe, úgyhogy meg ne ázzunk; ilyenkor ő egy kissé az ég felé emelte beesett, sovány arcát előrenyúló állával: mintha csak szimatolná a levegőt, amely elvonult vagy rejtett erőkkal, közelgő villamos árammal terhelten, vagy megkönnyebbülten a környező felhők száguldásától, ami biztosította a derült időt. Aztán felelt nekünk öreg paraszt módjára, lassú, szűkszavú beszéddel. Ünnepeles hangzása volt szavainak, mintha e rövid szavak titokzatos sötét üregből törtek volna elő. Holnap — napos, szólt, vagy: eső, szél, holnap nem lehet a hegyekbe menni.

Azon a napon — az utolsón — megálltam és néztem őt. Oly nyugodtnak látszott kissé lekonyult fejével, elfátyolozott szemével, amelyek ki tudja, hová voltak szegezve! Különösen tisztán emlékszem minden csekély részletre, arra is, amely akkor jelentéktelen volt. Egy

fekete-piros tarajú tyúk kapirgált ott a lába előtt nyugtalanul ; dühösen vagdosott csőrével egy apró hernyó felé ; úgy tűnt fel előttem, mintha egy kis ördög volna, aki valami szeszélyből szárnyas alakjába bujt bele. A kunyhó ajtaja nyitva volt ; be lehetett látni a konyhába : sötét volt, oldalt kis ablakkal ; hátul erős tűz lobogott. Az öreg asszony a tűzhely mellett állt, hogy felmelegítse a polentát a fazékban. Egészen bevilágította a tűz fénye. A vak öreg mozdulatlanul, lehajtott fejjel ült a padon, mint egy bálvány. Szerettem volna megszólítani, de nem volt bátorságom ezt a néma mozdulatlanságát megzavarni. Gondolkoztam valamin, amit mondhatnék neki, vagy hogy megkérdézzem tőle kedélyesen, hogy milyen idő lesz másnap. Talán éppen azt figyelte, milyen időjárásnak kellett jönnie. Erre gondoltam és megborzadtam. Úgy tűnt fel nekem, hogy az mintha látna, keresne valamit titokzatos tekintettel a jövőben, meglátva abban valami olyat, amit a többiek nem látnak : oly elmélyedő, oly ünnepélyes volt ott a háza küszöbén ! Meg akartam szólítani, ahogy megszoktam, hogy közelebb férközzem az ő szegényes, boldogtalan magányához, de megint csak nem mertem. Most még inkább az a különös érzésem volt, hogy úgy néz engem, mint ahogy még soha senkisémet nézett : a lelkembe, a sorsomba látott. Mintha megérezte volna ott a közelében, bár hallgattam, mint ahogy megérezte a felhőket az égen és mintha egészen belém látott volna, ismeretlen bensőmbé. Ha most lassú, kissé üreges hangján válaszolt volna nekem : Rossz idő lesz, hóvihár . . . úgy éreztem volna, mintha jéggé dermednék. Bátorságom, amely oly biztos volt olyan dolgokkal szemben, amiket látok és ismerek, cserben hagyott volna ennek az öregnek egy szavára, amely leküzdhetetlen ijedelem érzését keltette bennem, mintha az ő szavai valóban egy jószavai lettek volna. Nem kérdeztem tőle semmit, elmentem közel mellette és aztán mintha ismeretlen dolgok különös súlya nehezedett volna rám, távoztam.

Ma reggel már halott a vak ember. A harang egyre szól, hosszan, hangja lépésről-lépésre vezet egyre közelebb a kőházikójához, szinte azért, hogy odamenjek őt mégegyszer üdvözölni. Az ajtó zárva van. A pad mellett ott van a bot a földön. Az öregnek nincsen már szüksége rá. Ki tudja, milyen utakon jár most már, szabadon, hisz nem rabja már többé világtalan testének ! Elgondoltam, hogy most végre pupillái kinyíltak. Nézem az eget : ragyogó. Ma reggel ott fönnt tiszták az utak, a halottak számára. Nem lépek be, nehogy megzavarjam az öreg anyókat fájaldalmában, ott a halottas szobában.

Úgy állok meg a kunyhó előtt, mintha templom előtt állnék. Oly kicsi az egész ! ajtaja alacsony, fala hepe-hupás, fából való eresze, amely az egész homlokzatot tartja, korhadt, a beomló tető oly közel van hozzá, hogy szinte benyomja. Az eresz alatt fecskéfészek, jól beékelve egy védett sarokba. Szilárdan van rakva, kemény sárrögökből gyengéd ívben megformálva, mint egy bölcső, kényelmes, puha, hivatkozó. A peremén függ és himbálódzik egy könnyű kis tollpelyh.

A ház körül ide-oda repdes a fecske kitárt szárnyakkal. Merész lendülettel emelkedik, belefúrja magát a kékségbe; majd leereszkedik a házak tetejéig, hogy egy-egy parányi bogarat fogjon el. Aztán gyorsan a fészeknek tart, megkapaszkodik a peremén, beszáll; a fészek csupa éles, türelmetlen, mohó csipogás, mint egy lármás életfakadás. A fiókák törik magukat a falatért. Anyjuk a vak ember korhadt ereszenek védelme alatt a fészket puhára és melegnek készítette számukra, ott költötte ki őket, ott táplálja most. Ahova a fecske rakja a fészket, oda szerencsét hoz.

Csak nézem ezt a csipogással teli fészket; majd a botot a földön. Az öregnek nem kell már többé a bot. Még soha oly mélyen nem éreztem az ég világosságát, mint ma reggel; mintha belém költözne, hogy lelkemet bevilágítsa és mintegy éreztesse vele a szabadulást. Bizonyára van ily szabadulás valahol a levegőben, az égben valahol. A fénye mintha áldást hozna a dolgokra, teremtményekre, a lelkekre. A fecske megint elszáll, majd visszatér, hogy szorgalmasan hozza a táplálékot kicsinyeinek.

Fordította: Márffy Oszkár.

KISLÁNYOM, CSIBÉVEL.

*Eperszínű, csillagokkal telehintett
kicsi selyemruháját könnyedén emeli,
aztán magához öleli féltve,
hogy otthont adjon
az anyját vesztett, sárga kis csibének.*

*De a csöpp élet kivágyik meleg öléből
és vakmerőn keres bronz karján utat,
pihenőt puha vállán tart,
aztán a dús hajat anyja pelyhének véli
és megbuvik ott kedvesen, nesztelen.*

*Kislányom szemében aggódó, meleg öröm
és fejét úgy tartja vigyázva, mereven,
mint karyatidok álltak a görög
kapuboltozat alatt
némán és méltóságteljesen.*

*«És anyja leszek a kis csibének!»
súgja, — majd hajából gyöngéden kiemeli,
s míg apró tenyerét köréje zárja,
hozzá hajoló szája lángolóbb,
mint eperszínű, kis nyári ruhája.*

Nagy Méda.